

de plaatsen, alwaar sich meergemelde Joden tegen behooren hebben ingedrongen ten spoedigsten daarvan te ontleiden en daardoor de supplianten van het ongerief en nadeel, hetwelk hen invoegen als vooren aangedaan wordt te bevrijden". Ook deze Heeren kregen nul op hun request. (Vgl. Zeldenrust, Een ghetto voor de Amsterdamsche Joden, in het Centraalblad voor Israëlieten in Nederland v. 8 Sept. 1905).

In hetzelfde jaar geeft de regentes Anna van hare goede gezindheid tegenover hare Joodsche onderdanen blijk en richt zij een schrijven tot de Parnassyns waarin zij hun aanraadt om de Joden het fabriekswezen te doen aanvatten.

De aanzienlijke en meer gegoede Joden in Amsterdam geven bij herhaling de meest treffende bewijzen van hun sterk ontwikkeld solidariteitsgevoel. En dit was niet alleen het geval wanneer het hun geloofsgenooten uit eigen omgeving betrof. Ook voor hun verdrukke geloofsbroeders in het buitenland staan zij het eerst op de bres. Toen den 19den December 1744 te Weenen een bevel door Maria Theresia werd uitgevaardigd, waarbij den Joden geboden werd vóór 1 Febr. 1745 de stad Praag en vóór 1 Juli van hetzelfde jaar het land te ruimen, wenden zich, daartoe aangemoedigd door den Nijmeegschen bankier Benedictus Gomperts, de Parnassyns van Amsterdam, Rotterdam en 's Hage met een request tot de Staten-Generaal om hun interventie ten gunste der Boheemsche Joden.

Reeds den 31ste December 1744 wordt dit request door de Staten in behandeling genomen en besloten den gezant te Weenen Burmania op te dragen om: „ten faveure der Joodsche natie te intercedeeren, met het verzoek dat de uitvoering van dit verbanningsdecreet geschorst zou worden tot die van de Joodsche natie voornoemt van hare verantwoordinghe en onschuld behooryck sullen hebben doen blijcken". Met fierheid kwijt Burmania zich bij herhaling van dezen opdracht en de edele man mocht zich er terecht op beroemen: „dat hij uit

eigen beweging altijd attent en werkzaam was gebleven, om het lot dier ongelukkige menschen ware het mogelijk te verbeteren en te verzekeren".

Holland's voorbeeld wordt weldra door andere Mogendheden gevolgd; 15 Mei 1745 teekent Maria Theresia het besluit dat de Joden tot nader order in Bohemen en Moravia mochten blijven. Ter herinnering aan dit heuglijke feit lieten de Hollandsche Joden een gedenkpenning slaan. Eerst 14 Mei 1748 vaardigde Maria Theresia het decreet uit, waarbij zij het verbanningsbevel van 17 Dec. 1744 herriep „omdat hare landen het soo allerdringendst verlangden en daartoe hunne uiterste krachten hadden ingespannen".

(Uitvoerig hierover zie: Prins, Een Hollandsche interventie ten behoeve van Oostenrijksche Joden, in het Tijdschr. v. Geschiedenis, Land- en Volkenkunst 1915. Dl. XXX).

Toen in het jaar 1753 de Amsterdamsche Parnassyns kennis kregen van een Jodenvervolging in Polen, alwaar de Joden beschuldigd werden van het gebruiken van Christenbloed, meenden zij: „uit menschelijke mededoogen niet te kunnen stil zitten maar in faveure van hun medebroederen zich te moeten keeren tot haar Hoogmogenden verzoekende de supplianten derhalve dat haar Hoogmog. derselver minister thans in Polen off aan het Hoff van Saxen zijnde, gelieve aan te schrijven deszelfs goede officien en meest krachtige devoiren aan te wenden, daar en zooals sulx van de meeste vrucht zal kunnen zijn, teneinde alle voornemen van verdere vervolgingen en executie niet alleen meterdaad mogen worden gestaakt, en alle de onschuldige Jooden uit hunne detentie ontslagen, maar dat ook integendeel alle aanstookers en uitstrooyers van die verdigte gerugten en valsche uitstrooy-selen naar merites mogen worden gestrafft".

Ook nu weder dragen de Staten hun gezant Corn. Calcoen op: ten faveure der Jooden zijn goede officien te interponeeren en alle meest krachtige devoires aan te wenden „zulx en daar hij die van dienst zal oordeelen".